

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 18/2012(3))

ΠΑΡΑΠΟΝΟ / ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ «ΣΙΓΜΑ»

Ημερομηνία Απόφασης: 23 Μαΐου, 2012

Ενώπιον: κ.κ. Ανδρέα Πετρίδη, Εκτελεστικού Προέδρου, Αρτέμη Αρτεμίου, Αντιπροέδρου, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Χρυσανγής Αργυρού, Μαίρης Κουτσελίνη, Τίτου Κολώτα και Σπυρούλας Χριστοδούλου, Μελών.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην παρούσα υπόθεση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει αυτεπάγγελτα τις από μέρους του οργανισμού πιθανές παραβάσεις των Κανονισμών **21(5)**, **21(6)** και **22(1)**, των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Οι πιο πάνω Κανονισμοί αναφέρουν:

21.–(5) «Οι σταθμοί έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι οι τηλεθεατές ή ακροατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν.»

21.–(6) «Οι σταθμοί εξασφαλίζουν όπως τα προγράμματα τα οποία μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης είναι κατάλληλα για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.»

22.–(1) «Με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται στους παρόντες Κανονισμούς δίνονται προειδοποιήσεις σχετικά με τη φύση της εκπομπής, είτε αυτή βρίσκεται χρονικά εντός της οικογενειακής ζώνης είτε εκτός. Η προειδοποίηση αυτή έχει τρεις μορφές –

(α) Γραπτή προειδοποίηση στον ημερήσιο Τύπο και στα ραδιοτηλεοπτικά περιοδικά,

(β) ακουστική (λεκτική) πριν από την έναρξη της εκπομπής,

(γ) οπτική, με οπτική ένδειξη κάθε δέκα λεπτά στο κάτω αριστερό μέρος της οθόνης ως εξής:

- (i) (K) σε παρένθεση χρώματος πράσινου για προγράμματα κατάλληλα για γενική παρακολούθηση
- (ii) (12) σε παρένθεση χρώματος κίτρινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δώδεκα ετών
- (iii) (15) σε παρένθεση χρώματος μπλε για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαπέντε ετών
- (iv) (18) σε παρένθεση χρώματος κόκκινου για προγράμματα ακατάλληλα για άτομα κάτω των δεκαοκτώ ετών
- (v) (A) σε παρένθεση για προγράμματα έντονου ερωτικού περιεχομένου.»

Ύστερα από σχετική απόφαση, η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, με επιστολή της ημερομ. 23/3/2012, έθεσε ενώπιον του οργανισμού τις διερευνώμενες παραβάσεις. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται, μεταξύ άλλων και τα πιο κάτω:

«Εάν επιθυμείτε να υποβάλετε οποιοσδήποτε εξηγήσεις και/ή παραστάσεις και/ή τις θέσεις σας αναφορικά με τις ως άνω πιθανές παραβάσεις, καλείσθε όπως τις υποβάλετε υποχρεωτικά γραπτώς στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, το αργότερο εντός σαρανταπέντε (45) ημερών, από τη λήψη της παρούσας επιστολής.

Σε περίπτωση που επιθυμείτε να επιθεωρήσετε, προς τον πιο πάνω σκοπό, το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, παρακαλείσθε όπως ενημερώσετε άμεσα την Αρχή και εν πάση περιπτώσει, εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της παρούσας επιστολής, για να καθοριστεί η ημερομηνία και η ώρα της επιθεώρησης.

Εάν η Αρχή δεν λάβει οποιαδήποτε απάντηση μέσα στην καθορισμένη προθεσμία, δύναται να προχωρήσει στη λήψη απόφασης χωρίς την απάντησή σας».

Οι διερευνώμενες παραβάσεις που τέθηκαν υπόψη του οργανισμού παρουσιάζονται πιο κάτω:

1. Στις **3/12/2011**, μεταξύ των ωρών **19:00 – 20:25**, ο οργανισμός μετέδωσε εντός οικογενειακής ζώνης επεισόδιο της κυπριακής σειράς «**Άσπρα Μπαλόνια**», κατά τη διάρκεια του οποίου προβλήθηκαν σκηνές, **χωρίς ο σταθμός να διασφαλίζει**

ότι οι τηλεθεατές είναι πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν, αφού το επεισόδιο έφερε σήμανση (Κ), ενώ κατά τη διάρκειά του μεταδόθηκε υλικό ακατάλληλο για ανηλίκους, κατά παράβαση του Κανονισμού 21(5) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια του εν λόγω επεισοδίου προβλήθηκαν, εντός οικογενειακής ζώνης ερωτικές σκηνές παρατεταμένης διάρκειας. Οι σκηνές διήρκεσαν 55 δευτερόλεπτα και προέβαλλαν νεαρό ζευγάρι να κάνει έρωτα.

Επίσης, προβλήθηκαν σκηνές έντονης βίας, όπου νεαρός άνδρας γρονθοκοπούσε και κλωτσούσε άλλο νεαρό άνδρα, τον έσπρωχνε βίαια και τον πετούσε στο έδαφος. Οι σκηνές είχαν διάρκεια 28 δευτερολέπτων.

2. Στις 3/12/2011, μεταξύ των ωρών 19:00 – 20:25, ο οργανισμός μετέδωσε, εντός οικογενειακής ζώνης, επεισόδιο της κυπριακής σειράς «**Άσπρα Μπαλόνια**», κατά τη διάρκεια του οποίου προβλήθηκαν σκηνές που **δεν ήταν κατάλληλες για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών**, κατά παράβαση του Κανονισμού 21(6) των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

3. Στις 3/12/2011, μεταξύ των ωρών 19:00 – 20:25, ο οργανισμός μετέδωσε εντός οικογενειακής ζώνης επεισόδιο της κυπριακής σειράς «**Άσπρα Μπαλόνια**». Πριν από την έναρξη του επεισοδίου ο σταθμός μετέδωσε την ακουστική προειδοποίηση «**το πρόγραμμα που ακολουθεί είναι κατάλληλο για γενική παρακολούθηση**» καθώς και την οπτική ένδειξη (Κ). **Ωστόσο η προειδοποίηση που δόθηκε δεν ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του επεισοδίου**, αφού κατά τη

διάρκειά του μεταδόθηκε οπτικό περιεχόμενο ακατάλληλο για ανηλίκους κατά παράβαση του **Κανονισμού 22 (1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Ισχύουν τα γεγονότα του υποστοιχείου 1.

Η δικηγόρος του οργανισμού, κ. Βαρτενή Κασαπιάν (Χρίστος Πατσαλίδης), με επιστολή της ημερομ. **4/5/2012** υπέβαλε γραπτώς παραστάσεις/εξηγήσεις, οι οποίες επισυνάπτονται ως Παράρτημα Α'. Στην επιστολή αναφέρεται, μεταξύ άλλων, η επιθυμία να παραστεί ενώπιον της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης κατά την εξέταση της παρούσας υπόθεσης εκπρόσωπος του οργανισμού.

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. 9/5/2012, δεν έκανε δεκτό το προαναφερθέν αίτημα του οργανισμού λόγω της αλλαγής στη διαδικασία εξέτασης και εκδίκασης των υποθέσεων για την οποία ήδη ο οργανισμός είχε ενημερωθεί με επιστολή της Αρχής Αρ. Φακ. 5.11.02 και ημερομ. 17/11/2010. Επίσης η Αρχή τόνισε ότι, κατά την εκδίκαση της υπόθεσης, θα λάβει υπόψη την επιστολή της δικηγόρου του οργανισμού, ημερομηνίας 4/5/2012, με την οποία τοποθετείται επί των πιθανών παραβάσεων εναντίον του οργανισμού.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιόν μας στοιχεία και περιστατικά και κατόπιν προσεκτικής παρακολούθησης του προγράμματος με το σχετικό επεισόδιο κρίνουμε ότι:

Στις **3/12/2012** μεταξύ των ωρών **19:00–20:25** στα πλαίσια επεισοδίου της κυπριακής σειράς «Άσπρα Μπαλόνια» ο οργανισμός δεν διασφάλισε ότι οι τηλεθεατές ήταν πάντοτε ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούν, προβλήθηκαν σκηνές που δεν ήταν κατάλληλες για όλο το κοινό συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των 15 ετών, ενώ η προειδοποίηση που δόθηκε δεν

ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του επεισοδίου, αφού κατά τη διάρκειά του μεταδόθηκαν, εντός οικογενειακής ζώνης, ερωτικές σκηνές και σκηνές βίας.

Η Αρχή δεν κάνει αποδεκτό τον ισχυρισμό του οργανισμού, όπως εκφράζεται στην επιστολή της δικηγόρου του οργανισμού, ημερομ. 4/5/2012 και η οποία επισυνάπτεται ως Παράρτημα Α', ότι δηλαδή, εφόσον η σειρά σημείωσε μεγάλη επιτυχία, θεωρείται πολύ αξιόλογη, προσεγμένη, ποιοτική και ότι το περιεχόμενό της δεν είναι ακατάλληλο για παιδιά κάτω των 15 ετών και ότι η εν λόγω τηλεοπτική σειρά είναι επιμελώς σκηνοθετημένη. Η Αρχή σημειώνει ότι το εάν μια σειρά έχει τηλεθέαση ή όχι δεν καθορίζει ταυτόχρονα και την καταλληλότητα της σειράς για όλο το κοινό, περιλαμβανομένων και παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών και υπογραμμίζει ότι ακόμα και εάν η εν λόγω σειρά λαμβάνει υψηλά νούμερα τηλεθέασης, δεν συνεπάγεται ότι αυτή, και στη συγκεκριμένη περίπτωση το επίδικο επεισόδιο, δεν παραβιάζει πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας. Στις περιπτώσεις των προγραμμάτων υψηλής τηλεθέασης, ο οργανισμός οφείλει να είναι ακόμη πιο προσεκτικός όσον αφορά στα όσα μεταδίδει, αφού από την παραβίαση της νομοθεσίας επηρεάζονται αριθμητικά περισσότεροι τηλεθεατές.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι ο μέσος λογικά σκεπτόμενος τηλεθεατής δεν θα θεωρούσε ότι οι υπό αναφορά σκηνές ενέχουν τον κίνδυνο δυσμενούς επίδρασης στην προσωπικότητα των παιδιών και ως εκ τούτου δεν θα κατέληγε στο συμπέρασμα ότι είναι ακατάλληλες για τα παιδιά η Αρχή τον απορρίπτει. Χρησιμοποιώντας ως κριτήριο, για την εξέταση των πιθανών παραβάσεων, την κοινή λογική και το επίπεδο ευπρέπειας του μέσου λογικού τηλεθεατή, η Αρχή δεν συμφωνεί ότι οι σκηνές όπως μεταδόθηκαν κατά τη διάρκεια του επίδικου επεισοδίου, κατά τις οποίες άνδρας γρονθοκοπούσε, κλωτσούσε, έσπρωχνε βίαια και πετούσε στο έδαφος άλλον άνδρα αντιπροσωπεύουν τη συμπεριφορά και τη στάση του μέσου Κύπριου, ιδιαίτερα όταν αυτή εκφράζεται μέσω της τηλεόρασης, στη διάρκεια ενός προγράμματος που προβάλλεται εντός οικογενειακής ζώνης και απευθύνεται και σε ανήλικα άτομα. Η

Αρχή έχει την υποχρέωση να ενεργεί κατά τρόπο που να διασφαλίζεται ότι τα προγράμματα των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών αντανακλούν το αισθητήριο του μέσου λογικού πολίτη και δεν αποδέχεται ότι το αισθητήριο αυτό συνάδει με την επίδειξη βίαιης συμπεριφοράς όπως την προαναφερθείσα. Εξάλλου, η Αρχή έχει να παρατηρήσει ότι η αυστηρότητα με την οποία οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί ελέγχουν το περιεχόμενο των προγραμμάτων τους, θα πρέπει να προσαρμόζεται ανάλογα με τον χρόνο μετάδοσης του εκάστοτε προγράμματος και την ηλικία των ατόμων που πιθανό να το παρακολουθούν.

Η Αρχή επισημαίνει ότι θα ήταν ανησυχητικό και επικίνδυνο εάν δεν υπήρχαν οι σχετικές πρόνοιες του Νόμου και των Κανονισμών που να υποχρεώνουν τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς να διασφαλίζουν την καταλληλότητα των προγραμμάτων που μεταδίδουν, ιδιαίτερα όταν αυτά προβάλλονται εντός οικογενειακής ζώνης. Συγκεκριμένα, οι τηλεοπτικές σειρές οι οποίες προβάλλονται εντός οικογενειακής ζώνης θα πρέπει να τηρούν τους κανόνες της οικογενειακής ζώνης, με σημαντικότερο αυτόν της προστασίας των ανηλίκων. Αποτελεί σεβασμό προς τον ανήλικο τηλεθεατή η μη προβολή οπτικοακουστικού υλικού που ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά τα παιδιά.

Οι τηλεοπτικοί οργανισμοί επιβάλλεται να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί όσον αφορά στα προγράμματα που μεταδίδουν τις ώρες που παρακολουθούν ανήλικοι, προκειμένου να μη στιγματίσουν ανεπανόρθωτα την παιδική ψυχή. Επομένως, η προβολή σκηνών βίας εντός οικογενειακής ζώνης, απαγορεύεται αφού καθιστά το πρόγραμμα μη κατάλληλο για όλο το κοινό, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών κάτω των δεκαπέντε ετών.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό του οργανισμού ότι το κατηγορητήριο αναφέρεται σε σκηνές «έντονης βίας» χωρίς όμως στο επίδικο επεισόδιο να έχουν προβληθεί τέτοιες σκηνές η Αρχή τον απορρίπτει και επισημαίνει ότι ως βία εκλαμβάνεται ακόμη και η έκφραση απειλών άσκησης βίας, ωστόσο στη συγκεκριμένη περίπτωση προβλήθηκαν σκηνές σωματικής βίας και χειροδικίας. Ως εκ τούτου, διαπιστώνεται ότι η

προειδοποίηση «Κ - κατάλληλο για γενική παρακολούθηση» που δόθηκε από τον οργανισμό, δεν ανταποκρινόταν στο περιεχόμενο του συγκεκριμένου επεισοδίου της σειράς. Ως αποτέλεσμα, οι τηλεθεατές δεν ήταν ενήμεροι σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος που παρακολουθούσαν.

Η επίδραση της τηλεοπτικής βίας στην παιδική ψυχολογία και ανάπτυξη, είναι ένα ζήτημα που έχει απασχολήσει πολλούς επιστήμονες ανά τον κόσμο και υπήρξε το αντικείμενο πολλών ερευνών. Οι πιο κάτω επιστημονικές μελέτες / έρευνες και θεωρίες, αναδεικνύουν την ανάγκη για προστασία των ανηλίκων από τις επιδράσεις της τηλεοπτικής βίας.

Η πρώτη μελέτη που διεξήγαγαν οι Λέοναρν Έρον και Ρόουελ Χιούζμαν του Ινστιτούτου Κοινωνικών Ερευνών του Πανεπιστημίου του Μίσιγκαν των ΗΠΑ το 1960 σε παιδιά που μεγάλωναν στη Νέα Υόρκη, έδειξε ότι η ποσότητα βίας που παρακολουθούν τα παιδιά στη τηλεόραση στα 8 τους, σχετίζεται με την επιθετικότητα που εκφράζουν μια δεκαετία αργότερα και με τη σοβαρότητα των εγκληματικών πράξεων που διαπράττουν 22 χρόνια αργότερα, στα 30 τους. Οι μελέτες που ακολούθησαν επιβεβαιώνουν την πρώτη (Ελευθεροτυπία, 9.1.2007).

Έρευνα του Πανεπιστημίου του Μπέρμιγχαμ της Μεγάλης Βρετανίας, προειδοποιούσε τους γονείς να προφυλάσσουν τους μικρούς τηλεθεατές από τις βίαιες σκηνές της μικρής οθόνης. Η έρευνα κατέδειξε ότι η κατανάλωση εικόνων φρίκης και βίας, η «παθητική τηλεθέαση» βίαιου περιεχομένου (τηλεόραση) καθώς και η «αμφίδρομη» (βιντεοπαιχνίδια), επηρεάζουν σημαντικά τα συναισθήματα των παιδιών και αυξάνουν τις πιθανότητες για να αναπτύξουν επιθετικότητα. (Ελευθεροτυπία, 9.1.2007).

Σχέση μεταξύ επιθετικότητας και τηλεθέασης κατέδειξε παγκύπρια έρευνα του Κέντρου Ερευνών και Ανάπτυξης του Intercollege Κύπρου με αντιπροσωπευτικό δείγμα 400 μαθητών / μαθητριών από 12 γυμνάσια και 12 δημοτικά σχολεία της χώρας. Η έρευνα

κατέδειξε ότι τα παιδιά που παρακολουθούν περισσότερες από 1 – 2 ώρες τηλεόραση την ημέρα, είναι πιο επιθετικά από εκείνα που παρακολουθούν λιγότερη τηλεόραση. Επίσης, τα παιδιά που παρακολουθούν τηλεοπτικά προγράμματα σε προχωρημένες ζώνες, δηλαδή μετά τις 20:00 και, ακόμα περισσότερο, μετά τις 23:00, καθώς και εκείνα που παρακολουθούν προγράμματα με βία, είναι πιο επιθετικά από εκείνα που παρακολουθούν ψυχαγωγικά και προγράμματα χωρίς βία τις πρώτες απογευματινές και βραδινές ζώνες (Πρακτικά Συμποσίου για την Τηλεοπτική Βία, 12.10.2002, Πανεπιστήμιο Κύπρου).

Η προστασία των ανηλίκων αποτελεί πρωταρχική μέριμνα στις μέρες μας. Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το Συμβούλιο της Ευρώπης προωθούν ψηφίσματα, αποφάσεις και οδηγίες που στοχεύουν στην προστασία των παιδιών. Στη Κυπριακή νομοθεσία, ο νομοθέτης θέλοντας να τα προστατεύσει από ακατάλληλα προγράμματα, θέτει περιορισμούς ως προς το περιεχόμενο των προγραμμάτων που μεταδίδονται εντός της οικογενειακής ζώνης.

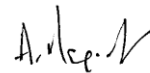
Η έννοια της οικογενειακής ζώνης, η οποία διαρκεί από τις 5:30 μέχρι τις 21:00 ή τις 22:00, στηρίζεται στην αντίληψη ότι η είσοδος της τηλεόρασης σε κάθε σπίτι επιβάλλει σεβασμό και συμμόρφωση της, κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης περιόδου, με τους τρόπους και τους κανόνες συμπεριφοράς μιας οικογένειας. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, το περιεχόμενο των προγραμμάτων της τηλεόρασης επιβάλλεται να είναι κατάλληλο για όλη την οικογένεια. Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου δίνει ιδιαίτερη έμφαση στα πιο πάνω θέματα και στην τήρηση της σχετικής νομοθεσίας από τους οργανισμούς.

Ενόψει των ανωτέρω η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου κρίνει και αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις των κανονισμών **21(5)**, **21(6)** και **22(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000).

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου αφού έλαβε σοβαρά υπόψη της όλα τα ενόπιον της στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των γραπτών του οργανισμού, αποφασίζει να επιβάλει στον οργανισμό κυρώσεις ως ακολούθως:

Για τις παραβάσεις των κανονισμών **21(5)**, **21(6)** και **22(1)** των περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Κανονισμών του 2000 (Κ.Δ.Π. 10/2000) (υποστοιχεία 1-3) που έγιναν στις **3/12/2012**, την κύρωση της **Προειδοποίησης** για εκάστη παράβαση.

Η Αρχή αναμένει τη συμμόρφωση του οργανισμού και υπογραμμίζει ότι δεν θα επιδείξει την ίδια επιείκεια σε πιθανή παρόμοια, μελλοντική παράβαση εκ μέρους του.

(Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ)
Εκτελεστικός Πρόεδρος
Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου